

Kunstakademiets Designskole, Bornholm

– uddannelse, udstilling og en keramikers afgangsprøve

Margrét Elín Þorðardóttir
Silhouettes and Their Diversity
Afgangsprøve, 2018
Kunstakademiets
Designskole, Bornholm
Foto: privat

Traditionen tro viser CLAY museum afgangsudstillingen fra keramiklinjen på Kunstakademiets Designskole, Bornholm. De nyuddannede keramikere blev i juni måned 2018 sendt ud i verden, og siden har udstillingen *Material World* været på tur- né rundt i landet. Nu er udstillingen nået til CLAY.

Årets afgangshold består af 11 danske og internationale studerende. 9 af de nyuddannede er keramikere, mens 2 er glaskunstnere.

Udstillingen viser kulminationen af tre års udforskning i materialernes verden, hvor bachelorerne i keramisk design har arbejdet med forskellige tilgange til håndværksteknikker og design. De udstillede projektarbejder er eksempler på den bredde, som den materialenære tilgang i arbejdet med formgivning og design kan føre til. Alle projekterne leder materialet og håndværket ind i en kontekst, der enten kan gå i funktionel eller i en mere kunstnerisk retning.

Bacheloruddannelsen i Keramisk Design

Kunstakademiets Designskole, Bornholm er beliggende i Nexø. I daglig tale omtales skolen som Glas- og Keramikskolen. Fra 1. september 2014 blev uddannelsen udbudt som et treårigt bachelorforløb, og de studerende fik mulighed for at koble deres uddannelse til en kandidatuddannelse i ind- eller udlandet.

Bachelorniveauet og titlen har gjort uddannelsen på Bornholm særdeles attraktiv og er medvirkende til at fastslå Bornholm som et kraftcenter i Europa for kunst og kunsthåndværk. Øen

beskrives som et laboratorium for innovation af kunst og er især toneangivende inden for glas- og keramikproduktion.

Uddannelsesprogrammets grundsten er en fagligt omfattende og eksperimenterende tilgang til materialerne. Man tilstræber desuden, at de studerende udvikler et kunstnerisk udtryk og en personlig stil. Der lægges stor vægt på den enkelte studerendes udvikling og evne til personlig diskussion af kunstværkets materielle udtryk.

Uddannelsesstedet giver udtryk for, at de studerende skaber genstande med 'hånden, hjertet og intellektet'. De håndværksmæssige færdigheder og det kunstneriske udtryk læres bl.a. gennem de studerendes arbejde i veludstyrede og højt specialiserede værksteder på skolen.

Uddannelsesforløbet er organiseret i projektforbøb med stigende selvstændighed. På tredje år udbygger de studerende deres praktiske og faglige kompetencer og opnår en selvstændig tilgang til at udøve deres professionelle fag. Uddannelsen afsluttes med et bachelorprojekt, hvor de studerende viser deres specialisering inden for keramisk design.

Men glæden over at have fået en videregående uddannelse på Glas- og Keramikskolen blev kort. Som det desværre ofte sker i det foranderlige danske uddannelsessystem, bliver uddannelsen nedlagt i 2020. Hermed forsvinder muligheden for at opnå et bachelorniveau på Bornholm og efterfølgende at erhverve sig en kandidatgrad i design i København. Det oplyses, at skolen vil overgå til en professionshøjskole. sl

Material World

I et samarbejde mellem Aviaja Troelsen, nyuddannet bachelor i keramisk design, og CLAYs redaktion introduceres udstillingen Material World, og efterfølgende præsenterer Aviaja sit afgangsprøveprojekt Mud in Space.

Udstillingen *Material World* viser afgangsprøveprojekterne af 9 bachelordimitter, der med stort mod er sprunget ud i vidt forskellige teknikker og udtryk. Udstillingen rummer, med sin diversitet i form og farve, også et underholdende element, for den som gæster udstillingen. Værkerne viser et kunstnerisk abstrakt niveau, og det ses tydeligt, at de studerende har taget afsæt i eget udtryk og i nogle individuelle valg.

På udstillingen kan museumsgæster se alkymisten/kemikeren, der udelukkende dykker ned i kemiske eksperimenter som udtryksgivende. Man ser også konceptkunstneren, der laver installation, man ser kunsthåndværkeren, pottemageren, keramikeren og designeren. Endelig ses keramikken, der med en lidt frisk bevægelse refererer til overflader, vægudsmykning og bygningskeramik.

Bachelorforløbet på Designskolen, Bornholm har, udover tiden på værkstedet, haft meget fokus på også at undervise i andre fagområder end lige netop keramik og glas. Flere studerende synes, at der bruges for mange uger på projekter, der breder deres fokus langt ud over designhistorie og formgivning. Hertil tilføjer Aviaja: "for mit vedkommende handler det meget om at lægge en struktur for et undervisningsforløb, der giver rum til læring og fordybelse, men som selvfølgelig også udvikler mulighederne for at gøre uddannelsen opdateret og relevant. At bæredygtighed og FNs verdensmål kom på skemaet, er en rigtig fin ting, da jeg mener, det er noget, alle uddannelser skal forholde sig til."

Mud in Space

af Aviaja Troelsen, bachelor i keramisk design, 2018

I mit afgangsprøveprojekt har jeg været inspireret af min interesse for rum og arkitektur.

Hvad er med til at skabe et rum og en atmosfære i rummet?

Jeg har arbejdet med at skabe kontrast til de nøgne glatte flader, som vi ofte ser det på vægge og i bygninger. Det taktile aspekt er stort set altid nærværende, når man har med keramik at gøre. Taktilitet refererer til vores sansninger, hvor berøring kan være en af måderne at erfare det på. Det interessante for mig, som keramisk designer, er i dette projekt at undersøge og udvikle et udtryk i vægkeramik, som man blot ved at kigge på kan fornemme og drage en såkaldt 'taktile sanseværdi' af, uden at man behøver at røre ved det. Ikke, at man ikke må, men måske kan man ikke nå det, fordi det er monteret højt på en væg. Man kan sige det sådan, at jeg ønsker, at den 'relieffede' overflade skal imødekomme sin tilskuer. Den møder os i vores sansning på afstand.

Jeg er optaget af, hvordan de fysiske omgivelser, i det store og i det små, påvirker os.

Jeg ønsker at påvirke det sted i den menneskelige organisme, som næres og udvikles gennem sansning.

Gennem mit værk stiller jeg også indirekte spørgsmål ved nogle af de værdier, det digitale samfund bygger på. Effektivitet, hast og selvpromovering. Værdier, der for mig i sine proportioner er helt hen i vejret eller ude i 'space'. Der er heldigvis også klare strømninger i tiden, der går i den modsatte retning, der vidner om, at det moderne menneske har brug for et helle fra

Aviaja Troelsen
Mud in Space
Afgangsprøveprojekt, 2018
Kunstakademiet Designskole, Bornholm
Foto: Ida Buus

målrettet og målbar aktivitet og bare være lidt uperfekt (læs: menneskelig).

Vi vil gerne føle os hjemme og har brug for at lade op og sanse. Dette kan for eksempel ske ved at omgive os med teksturer, der forbinder os med vores natur som sansende væsener. Det kan også være skønne tekstiler, duften af træ eller mad, kontakten med kroppen og naturen. (fortsættes side 6) ►

Tema: Keramikere og deres liv med keramikken

“Thi det Store er ikke at være Dette eller Hiint; men at være sig selv ...” *

Kate Kanstrup
Seks-kantede dunke
Rakubrændt, pladeteknik
Foto: Søren Hauge Carlsen

Af Kate Kanstrup, keramikker, Vejle

Måske er historien om keramikken og mig lidt af et eventyr. Måske er det bare en fortælling om passion og om at holde ved sin drøm og være tro mod sig selv på trods af alt.

Jeg laver tredimensionel keramisk kunst, hvis eneste berettigelse er æstetisk. Jeg har ikke et politisk eller samfundsmæssigt budskab, og min keramik er uegnet til kaffe, kage og suppe. I min keramik udfordrer jeg grænsen mellem brugsobjekter og kunst, fx når jeg laver lågkrukker med meget små åbninger og prangende låg. Et sådant værk er en skulptur, der pirrer beskuerens nysgerrighed, fordi man simpelthen er nødt til at løfte låget og undersøge, hvad der gemmer sig under det.

Når ovenstående er sagt, må jeg erkende, at jeg faktisk laver en del urtepotter i forskellige designs. Netop urtepotten er blevet vigtig for mig, fordi jeg altid har holdt af blomster og har arbejdet kunstnerisk med blomster og naturmaterialer. At keramikken blev min kunstneriske udtryksform er lidt af en tilfældighed, men trangen til at udtrykke mig kreativt har jeg haft med mig, så længe jeg kan huske. Som barn tegnede jeg meget. Senere har jeg arbejdet både med strik, broderi, tøjdesign og med glas, papir, karton, blomster og mange andre ting.

Da barnets naivitet forlod mig, stod det klart, at jeg hverken kunne tegne eller male, men jeg var dybt fascineret, når jeg så en pottemager ved sin drejeskive.

Jeg var kvik i skolen og voksede op i et rationelt og fornuftspræget hjem, så min pigedrøm om at søge optagelse på Designskolen mødte megen modstand fra de voksne omkring mig. Derfor fik jeg en fornuftig uddannelse, men mistede heldigvis ikke min kreative drift, selv om keramikken for en tid forsvandt ud af mit liv.

Det var en tæt relation til Vejle Design og Kunsthøjskole sidst i 90'erne og en lokal croquisklub, der var medvirkende til, at jeg igen fik lyst til at arbejde med keramik. Jeg meldte mig til et aftenskolekursus hos Kåre Deichmann i Højen ved Vejle. Efter nogle år sendte han mig videre til Århus Kunstakademi, hvor jeg traf Helle Hansen, som var leder af keramisk afdeling. Hun fik mig overtalt til at prøve et semester på Kunstakademiets keramikeruddannelse, og det blev 'the point of no return' for mig og keramikken.

Gennem en årrække skiftede jeg mellem at være studerende på Århus Kunstakademi og passe forskellige jobs. Sideløbende

* Søren Kierkegaard: *Enten – Eller*

- de med uddannelsen opbyggede jeg mit eget værksted på min bopæl i Vejle og begyndte at udstille og sælge min keramik. I sommeren 2017 fik jeg papir på, at jeg var keramiker. Få måneder senere blev jeg optaget i foreningen Danske Kunsthåndværkere & Designere. På det tidspunkt var jeg allerede medlem af kunstnergruppen Keramisk Forum.

Min primære udtryksform i keramik er raku, der har sine rødder i Japan. Raku har været kendt siden 1400-tallet og forbindes til buddhismen og te-ceremonier. Under en rakubrænding gør man alt det, man normalt ikke må, når man brænder keramik. Man udsætter de keramiske stykker for ekstreme temperatursvingninger på meget kort tid. Hos mig foregår brændingen i en primitiv gasfyret ovn uden temperaturregulering. Jeg opvarmer genstandene til 900 grader på 30-45 minutter, hvorefter jeg åbner ovnen og tager den rødglødende keramik ud, så temperaturen falder voldsomt på nogle få minutter. En sådan behandling forårsager, at glasuren krakelerer, hvilket i normale brændinger er helt uacceptabelt. Processen afsluttes i glødende og rygende savsmuld, der bevirker, at krakeleringer og områder uden glasur farves sorte af sod. Tilbage står et omfattende rengøringsarbejde, hvor overskydende sod fjernes fra keramikken med vand og skurepulver, og glasurens farve kommer frem. Reguleringen af iltindholdet under opvarmningen og den efterfølgende afkøling i savsmuld har for nogle glasurer en afgørende betydning for det endelige resultat. Kemiske processer i glasuren – kaldet reduktion – kan give metalliske overflader eller andre forandringer i farven, fx kan visse grønne farver blive brune eller bordeaux.

Rakubrændingen har sit eget liv. Selv om jeg har gjort det massvis af gange, er jeg altid nervøs, for der er ingen garanti for et godt resultat. Det, som kommer ud af ovnen, kan være mangeløst smukt eller det rene skrot. De fleste ting er noget midt imellem. Vejret har stor betydning for kvaliteten af en rakubrænding, fx må det ikke regne, det må ikke blæse, og det må ikke være koldt. Desuden påvirker lavtryk og tåge resultatet. Mislykkede brændinger og dårligt vejr har flere gange fået mig til at overveje andre metoder end raku, men jeg har endnu ikke fundet en anden glasur med det samme liv og sin egen personlighed.

Da jeg begyndte at lave keramik, ville jeg dreje. Få kopper, tallerkener, skåle og tekander til at vokse ud af drejeskiven. Men jeg er faktisk aldrig blevet god til at dreje, for jeg har tabt tålmodigheden for længe siden. Desuden gik det op for mig, at når vi tømte en aftenskoleovn, så var den fyldt med næsten ens tekopper og skåle. Jeg ville lave noget, som var mit helt eget – noget alle kunne sætte mit navn på, uden at de skulle kigge i bunden først. Derfor begyndte jeg at arbejde med pladeteknik.

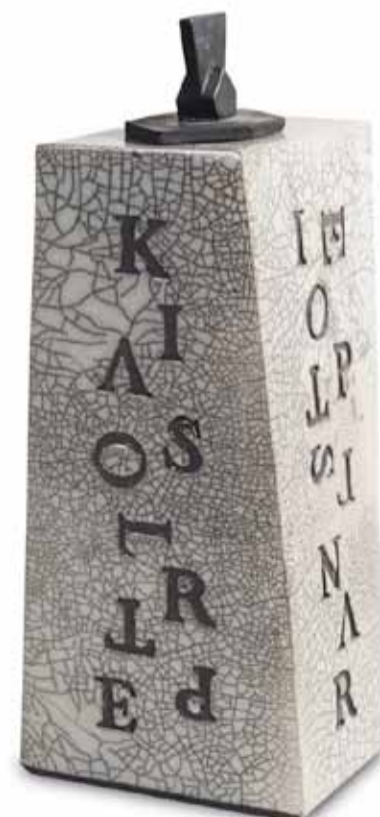
At lave keramik i pladeteknik er som at sy en kjole. Jeg ruller leret ud i store plader på ½-1 cm i tykkelsen. Derefter skærer jeg den genstand, jeg vil lave ud af leret efter en skabelon i pap. En firkantet lågkrukke består af 6 firkanter plus de dele, som indgår i låget. Når leret er så hårdt (læderhårdt), at det ikke kan ændre form, men fortsat kan bearbejdes, sætter jeg delene sammen med slikker, der er en lim af ler, vand og husholdningseddike. Herefter finpudses keramikken med værktøj for at få alle kanter og hjørner til at stå helt skarpe. Jeg finder ofte inspiration til nye ting, når jeg arbejder med at bygge i ► plader. Pludselig opdager jeg noget fra en ny vinkel og kan se,

Kate Kanstrup
Orkidépotter
Rakubrændt, pladeteknik
Foto: privat

Kate Kanstrup
Cirkelkrukker
Rakubrændt, pladeteknik
Foto: privat

Kate Kanstrup
Ordcontainer, lågkrukke
Rakubrændt, pladeteknik
Foto: Søren Hauge Carlsen

Kate Kanstrup
Container
Rakubrændt, pladeteknik
Foto: privat

- at det kan blive grundlag for en ny form.

Jeg er fascineret af det kubistiske, geometriske formsprog, og mine værker er trekanter, firkanter, femkanter og sekskanter, som bliver til urtepotter, lågkrukker, beholdere og skulpturer. Jeg elsker naturvidenskabens systematiske enkelthed, og matematikkens, biologiens og kemiens mønstre og strukturer er en inspirationskilde for mig. Jeg henter også inspiration i vejskilte på motorvejen eller i bygningsværker og brolægninger. Værker skabt af andre keramikere er en udtømmelig kilde til inspiration, og jeg går gerne på udstillinger og kunsthåndværkermarkeder for at kigge, nyde og købe ind til min egen keramiksamling.

Selv om den kubistiske rakukeramik i pladeteknik udgør den største del af min produktion, har jeg i de seneste år arbejdet med andre teknikker. Jeg har haft størst succes med den støbte keramik. Teknikken passer godt ind i tidens design-

trend, fordi støbt keramik befinder sig i grænselandet mellem produktion og håndværk. Støbt keramik laves i en gipsform, og når jeg først har lavet støbformen, kan jeg let og hurtigt lave 100 genstande med nøjagtigt samme form. Den støbte keramik kan laves meget tyndere, end jeg kan arbejde i plader, og derved fremstår tingene lettere både visuelt og fysisk. Så vidt jeg ved, er kombinationen af støbt keramik og rakubrænding unik for min produktion.

Mit liv var nok blevet noget helt andet, hvis jeg var blevet keramikker, da jeg var ung, og jeg ville have haft mere tid til at dygtiggøre mig og samle erfaringer. Jeg føler dog ingen bitterhed over, at jeg måtte vente. Jeg føler taknemmelighed, fordi det blev muligt for mig at følge min lyst og min ambition med keramikken. Min praktiske og rationelle tilgang til verden og mit mod til at sparke døre ind og gøre opmærksom på mig selv er en gave, der også har givet mig modstand blandt kunstnere. Det er ikke altid let at være den nye pige i klassen i et selskab af erfarne og etablerede udøvere med et andet livssyn end mit. ■

Kate Kanstrup:
Urtepotter
Rakubrændt, støbt keramik
Foto: privat

► Fortsat fra side 2

Jeg er interesseret i, hvordan leret og keramikens æstetiske kvaliteter og især taktiliteten i overfladen kan bruges i vores hverdag og ikke blot opleves i funktionel keramik inden for fx borddækning og vaser. I procesfasen arbejdede jeg blandt andet med tanken om moduler, hvilket jeg også anvendte i afgangsværket.

Mit materialevalg er rødt stentøjsler. Det er det meget vandholdige lers egenskaber, jeg har brugt til at skabe et dynamisk udtryk i overfladen, afbrudt af skarpe profiler i aflange former, som har referencer til mursten.

Dette benytter jeg mig af i projektet, og jeg forsøger at udvide det. Dermed kan projektet tages videre med henblik på anvendelse og videreudvikling i kontekster indenfor byggemateriale eller i et billedkunstnerisk format.

I projektet har jeg arbejdet med kerneværdierne nærhed, enkelthed, substans, kontrast og sansning som et modspil til den hastighed og mængde af mental aktivitet, præstations-samfundet byder på.

Egentlig er metoden, som jeg har benyttet, lige så banal som materialet, og derfor har jeg givet værket titlen *Mud in space*. Space er et engelsk begreb, der dækker over steder og rum.

Arbejdsprocessen i værkstedet har på daglig basis inddraget sansning i bearbejdelsen af leret. Det har været så sjovt at arbejde med projektet. Der har været drøn på i de måneder, det stod på, hvor jeg kørte materialer i trillebør. Jeg bar tunge pakker ler og baljer med vand ud i foråret på gårdspladsen på skolen og kastede med det våde ler på store plader, som jeg havde lagt på jorden. Arbejdsprocessen har derfor også en betydning i forhold til selve tilblivelsesprocessen, idet kroppens funktioner virkelig har været en stor del af at udvikle idé og udtryk undervejs.

Jeg er nu kandidatstuderende i keramisk form på KADK, København (Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering), men uddannelsen lukker i 2020.

Min drift til at undersøge og skabe handler ofte om trivsel på en eller anden måde og om vækst, værdsættelse og fællesskab med sammenhængskraft. Det er ord med en vis tyngde, men så alvorligt det end kan lyde, så elsker jeg at give tingene et bredere, måske endda et flerstrengt perspektiv at anskue dem ud fra.

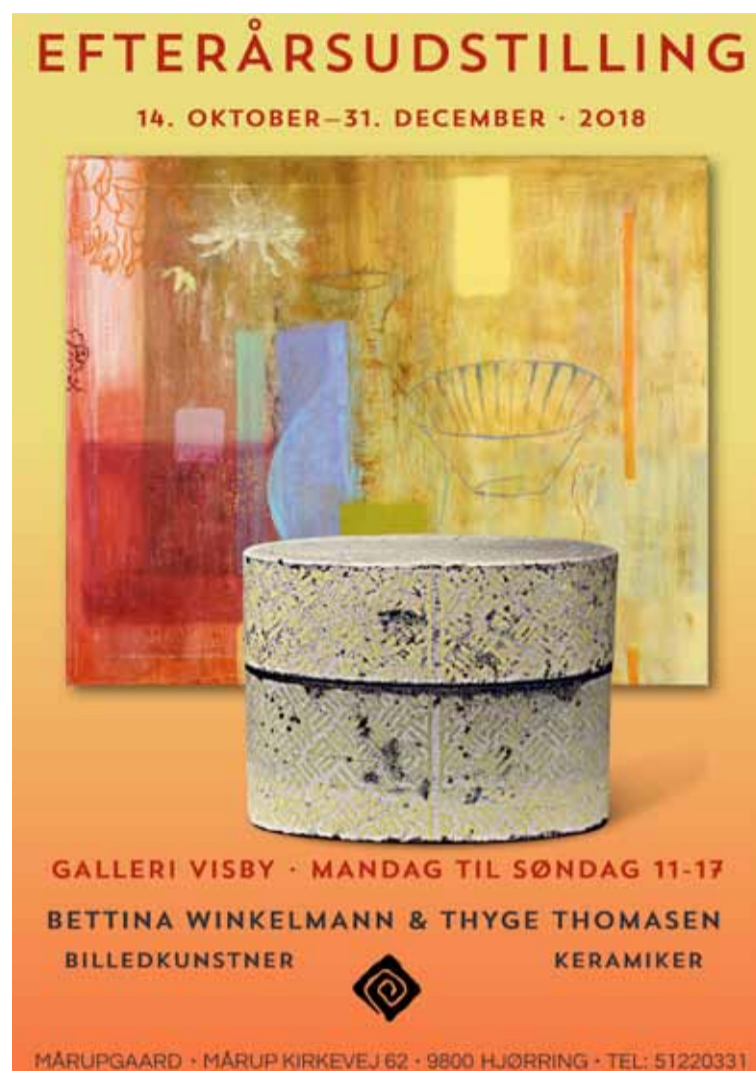
Det er ikke muligt at kontrollere, hvordan verden tager sig ud, eller hvad vi mødes af. Ved at give mine egne iagttagelser af, hvad sansning betyder i mit liv og omgivelser, kan jeg måske bidrage med oplevelser gennem kunstnerisk udtryk og keramisk design, som giver tanker til refleksion.

Citatet herunder er af en fransk filosof, der beskæftigede sig meget med fænomenet sansning:

“Life is not what I think. Life is what I live through”

– Maurice Merleau-Ponty

Andre udstillinger

Hjørring

Efterårsudstilling i Galleri Visby, Mårup Kirkevej 62, Lønstrup, 9800 Hjørring
– Nordjyllands største kunsthåndværkergalleri

Keramiker Thyge Thomasen udstiller sammen med billedkunstner Bettina Winkelmann.

De to kunstnere har igennem mange år haft skiftende udstillinger sammen, blandt andet på Det danske Institut i Rom, og begge er dybt forankret i inspirationen fra antikken.

Mød keramikeren og galleriejer Dorte Visby i galleriet. Udstillingen er åben alle dage kl. 11-17, frem til den 31. december. Kontakt galleriet på tlf. 51220331. sl

CLAY | NYT

Udgives af foreningen CLAY Venner
Redaktion: Susan Lejsgaard, redaktør, susanlejsgaard@gmail.com, Bodil Toft. Layout: Claus Fenger

November 2018. Næste nr. udkommer primo december.